

FIȘA INFORMATIVĂ PENTRU PEDAGOGI

Ce trebuie făcut în cazurile de violență
sexuală online împotriva copiilor

www.coe.int/children

Construind o Europă
cu și pentru copii

 **Safe
Online**

COUNCIL OF EUROPE

CONSEIL DE L'EUROPE

Autoare: Mariana Ianachevici

Opiniile exprimate în această lucrare
pot să nu reflecte opiniile Consiliului
Europei sau ale Safe Online.

Consiliul Europei își exprimă recunoștința
pentru sprijinul financiar oferit
acestui proiect de Safe Online.

Safe Online este singurul vehicul global
de investiții dedicat protejării copiilor în
lumea digitală. Prin investiții în inovație și
aducerea împreună a actorilor cheie, Safe
Online contribuie la crearea unei lumi digitale
sigure și care sprijină dezvoltarea tuturor
copiilor și a tinerilor, oriunde în lume.

Aflați mai multe pe <https://safeonline.global/>

Copertă și aranjare:
Tipografia „Fox Trot” SRL, Republica Moldova,
mun. Chișinău, str. Florilor 1

Fotografii: © Shutterstock

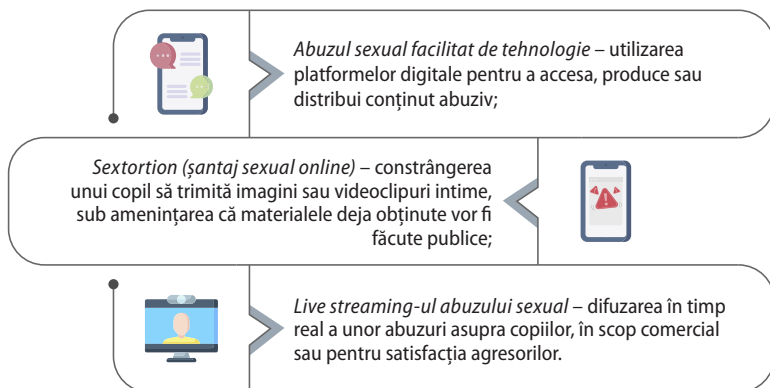
© Consiliul Europei, martie 2025.

Această fișă informativă este concepută
pentru a sprijini pedagogii în recunoașterea și
asumarea rolului lor profesional în prevenirea
violentei sexuale online împotriva copiilor.
Materialul oferă îndrumări esențiale pentru
identificarea în timp util a amenințărilor
din mediul online, recunoașterea semnelor
comportamentale ce pot indica dificultăți,
referirea cazurilor către autoritățile
responsabile, inclusiv dar nelimitat
la – autoritatea tutelară locală și, cel mai
important, sprijinirea copiilor în apărarea
drepturilor lor.

DEFINIȚII

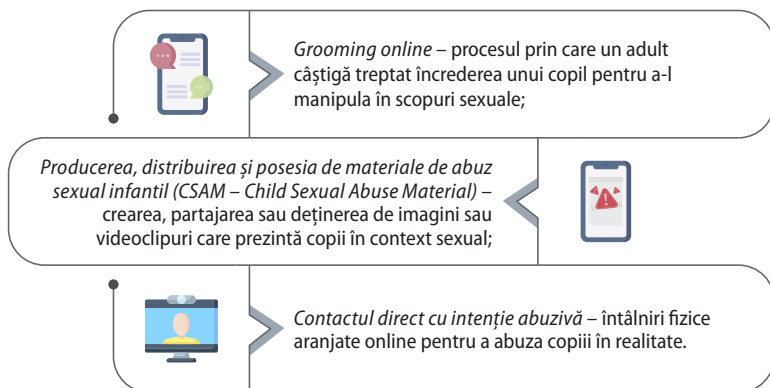
Exploatarea și abuzul sexual online al copiilor (EASC) sunt fenomene grave care implică folosirea internetului și a tehnologiilor digitale pentru a comite infracțiuni sexuale împotriva minorilor.

Exploatarea sexuală online a copiilor se referă la orice act prin care un copil este manipulat, constrâns sau indus să participe la activități sexuale prin intermediul internetului, adesea în schimbul unor materiale benefice, emoționale sau psihologice. Acestea includ:

Exploatarea sexuală implică adesea un element de schimb (bani, cadouri, protecție) și poate include activități sexuale forțate sau manipulate.

Abuzul sexual online asupra copiilor reprezintă orice act prin care un agresor implică un copil în activități sexuale prin mijloace digitale. Aceasta poate include:

Abuzul sexual se referă la orice act sexual comis împotriva unui copil, indiferent dacă acesta este conștient de ceea ce se întâmplă sau nu.

CONTEXT

Internetul oferă copiilor oportunități educaționale importante, inclusiv acces rapid la resurse variate de învățare (enciclopedii online, tutoriale video, platforme interactive de învățare etc.). Cu ajutorul instrumentelor digitale, copiii pot explora diverse subiecte de interes, pot participa la cursuri online, pot interacționa cu colegii din alte școli, localități, regiuni și chiar țări, pot învăța într-un ritm adaptat nevoilor proprii etc.

De asemenea, internetul facilitează dezvoltarea abilităților digitale esențiale pentru viitor: gândirea critică, rezolvarea problemelor, utilizarea responsabilă a tehnologiilor etc. Concomitent, internetul expune copiii riscurilor de exploatare și abuz sexual: platformele de socializare, jocurile online și aplicațiile de chat pot fi utilizate de persoane rău intenționate pentru a câștiga încrederea copiilor. Lipsa supravegherii și a educației digitale îi face pe copii vulnerabili la solicitări nepotrivite, distribuirea de materiale personale sensibile sau expunerea la conținut explicit.

ROLUL PEDAGOGILOR ÎN PROTECȚIA ȘI SIGURANȚA COPIILOR/ELEVILOR ÎN MEDIUL ONLINE

Instituțiile de învățământ general au obligația de a asigura protecția și siguranța copiilor/elevilor în mediul online. Pentru facilitarea implementării acestor atribuții se vor aplica *Standardele pentru protecția și siguranța copiilor/elevilor în mediul online*, adoptate prin Ordinul Ministrului Educației și Cercetării nr. 985/07.10.2022.

Pedagogii joacă un rol esențial în promovarea utilizării responsabile a internetului. Prin integrarea lecțiilor despre protecția digitală în curriculum, monitorizarea semnelor de disconfort sau schimbărilor de comportament la elevi și crearea unui mediu sigur pentru raportarea problemelor, cadrele didactice devin un sprijin important în prevenirea riscurilor din mediul online. De asemenea, prin informarea constantă a elevilor despre confidențialitatea datelor și utilizarea responsabilă a platformelor digitale, pedagogii îi ajută să navigheze în siguranță în spațiul virtual. În acest sens, pedagogii pot folosi Ghidul pentru cadre didactice din învățământul primar „Siguranța copiilor în mediul online” și Ghidul pentru cadre didactice din învățământul gimnazial „Siguranța copiilor în mediul online”.

Un element important în dezvoltarea abilităților de folosire a internetului în siguranță constă în educarea copiilor și părinților cu privire la raportarea informațiilor sau imaginilor ce reprezintă un abuz sexual asupra copilului.

- ▶ **SIGUR ONLINE** – <https://siguronline.md/rom/report> – este platforma națională care poate fi folosită atât de copii, cât și de adulți pentru raportarea de asemenea conținuturi;
- ▶ **Take It Down** – <https://takeitdown.ncmec.org/ro/> – este un serviciu creat pentru a ajuta la eliminarea fotografiilor și videoclipurilor online nud, parțial nud sau cu conținut sexual explicit, care au fost realizate înainte de împlinirea vârstei de 18 ani.

Atunci când au cea mai mică bănuială cu privire la existența unui caz de violență online împotriva copiilor, pedagogii vor aplica prevederile HG 270/2014 cu privire la aprobarea Instrucțiunilor privind mecanismul intersectorial de cooperare pentru identificarea, evaluarea, referirea, asistența

și monitorizarea copiilor victime și potențiale victime ale violenței, neglijării, exploatării și traficului. Aceste instrucțiuni dispun și de un Ghid de aplicare practică aprobat prin Ordinul comun al Ministrului Muncii și Protecției Sociale (nr. 17 din 15.12.2021), al Ministrului Sănătății (nr. 1173 din 15.12.2021), al Ministrului Afacerilor Interne (nr. 528 din 15.12.2021) și al Ministrului Educației și Cercetării (nr. 1652 din 15.12.2021). Pentru detalii mai multe cu privire la intervențiile specialiștilor din diferite domenii în cazurile de violență online, pedagogii pot consulta și Ghidul cu privire la Intervenția în cazuri de abuz sexual online.

PEDAGOGII NU VOR TRECE CU VEDEREA...

...orice comportament atipic manifestat de copii sau elevi. Asemenea comportamente pot indica situații de risc și necesită o atenție deosebită din partea cadrelor didactice. Printre semnele care pot sugera expunerea la violență sexuală, inclusiv online, se numără:

Manifestarea unui comportament sexual inadecvat vârstei;

Reacții de frică față de anumite situații sau persoane;

Schimbări emoționale semnificative;

Retragere socială față de colegi și comunitate;

Creșterea nivelului de secretizare a activităților personale;

Deținerea inexplicabilă de bani, haine sau dispozitive electronice;

Petrecerea timpului cu persoane mult mai în vârstă;

Referirea la persoane adulte ca fiind „partenerul” lor;

Absenteism școlar sau scăderea performanțelor academice;

Întoarcerea târzie acasă sau petrecerea nopților în afara domiciliului;

Absențe inexplicabile de la domiciliu;

Implicarea în infracțiuni minore (de exemplu, furt din magazin);

Petrecerea timpului în hoteluri sau alte locații suspecte;

Lipsa conștientizării locului în care se află;

Prezența unor leziuni fizice inexplicabile;

Schimbări bruște de aspect, precum pierderea drastică în greutate;

Semne de autovătămare.

Identificarea și raportarea în timp util a acestor semne, poate contribui la protejarea copilului și la intervenția adecvată pentru siguranța și bunăstarea sa.

RAPORTAREA SUSPECȚILOR DE VIOLENȚĂ ONLINE

Dacă dețin informații despre un act de violență împotriva copiilor, pedagogii sunt obligați:

- ▶ să intervină pentru a-l stopa sau să solicite ajutor în cazul în care nu poate interveni de sine stătător;
- ▶ să completeze fișa de sesizare a cazului suspect de violență, neglijare, exploatare și trafic și să transmită informația directorului instituției sau coordonatorului.

Directorul instituției de învățământ sau coordonatorul

- ▶ raportează către autoritatea tutelară locală toate cazurile suspecte sau confirmate de violență sexuală, vătămări corporale, neglijare, forme grave de exploatare a copilului din partea angajaților instituției, părinților și altor persoane.
- ▶ desemnează, la solicitarea verbală sau scrisă a autorității tutelare un angajat al instituției pentru a participa la evaluarea sesizării, elaborarea și/sau implementarea planului individualizat de asistență;
- ▶ desemnează, la solicitarea organelor de urmărire penală și de drept, o persoană de încredere pentru copil care să-l asiste în cadrul procedurilor legale;
- ▶ eliberează, la solicitarea autorității tutelare, documentele copilului pentru a fi transferat temporar în altă instituție de învățământ, în cazul aplicării unei forme de protecție/măsurilor urgente de protecție a copilului ce implică schimbarea domiciliului copilului.

Lucrătorii instituției de învățământ care cunosc că managerul/coordonatorul a sesizat instituțiile cu atribuții în protecția copilului privind cazul suspect de violență, nu vor divulga/comunica acest fapt părinților / altor îngrijitori, suspecti de comiterea acțiunilor de abuz, până nu va fi garantată siguranța copilului.

Pedagogii pot raporta și anonim un prezumat material cu conținut de abuz sexual asupra copiilor, folosind formularul disponibil pe **SIGURONLINE.MD**.

Dacă un copil se află în pericol iminent, sau dacă sunteți îngrijorat de siguranța unui copil și bănuieți că a fost / este victimă a abuzului sexual, **contactați imediat 112**.

ATUNCI CÂND UN COPIL/ELEV ÎMPĂRTĂȘESC O PREOCUPARE...

Scopul dumneavoastră nu este să stabiliți cu exactitate ce s-a întâmplat, ci să oferiți un mediu sigur și de susținere, în care copilul să se simtă în siguranță și să poată împărtăși experiența sa cu un profesionist. În asemenea situații:

- ▶ Mențineți-vă calmul și continuați conversația într-un mod empatic;
- ▶ Alegeți un spațiu sigur și privat pentru discuție;
- ▶ Stabiliți o relație bazată pe încredere și susținere;
- ▶ Asigurați copilul că îl credeți și că este ascultat;
- ▶ Evitați să faceți promisiuni pe care nu le puteți respecta;
- ▶ Explicați clar că anumite informații trebuie împărtășite cu autoritățile pentru siguranța sa;
- ▶ Evitați să adăugați stres suplimentar sau să învinovățiți copilul;
- ▶ Respectați opiniile și declarațiile copilului, fără a-l judeca;
- ▶ Încurajați copilul și reasigurați-l că nu este vina lui;
- ▶ Nu forțați copilul să vorbească cu cineva în care nu are încredere.

www.coe.int

Consiliul Europei este organizația lider în domeniul drepturilor omului pe continentul european. Aceasta include 46 de state membre, inclusiv toate statele membre ale Uniunii Europene. Toate statele membre ale Consiliului Europei au semnat Convenția Europeană a Drepturilor Omului, un tratat conceput să protejeze drepturile omului, democrația și preeminența dreptului. Curtea Europeană a Drepturilor Omului supraveghează punerea în aplicare a Convenției în statele membre.